

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ «ДОКУМЕНТАЦІЯ В ЦИВІЛЬНОМУ
ПРОЦЕСІ»**

Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр права

Напрямок підготовки: 523_6_0816

Спеціальність: 081 Право

Запоріжжя 2017

Документація в цивільному процесі: методичні матеріали для забезпечення самостійної роботи студентів (напряом 523_6_0816 «Право»). – Запоріжжя: ЗНУ, 2016. – 43 с.

Укладач: доцент кафедри цивільного права Болокан І.В.

Ухвалено
на засіданні кафедри цивільного права
Протокол №1 від «___» _____ 2017 р.

Зміст

Анотація.....	4
Завдання для самостійної роботи Тема 1.....	5
Завдання для самостійної роботи Тема 2.....	8
Завдання для самостійної роботи Тема 3.....	12
Завдання для самостійної роботи Тема 4.....	15
Завдання для самостійної роботи Тема 5.....	17
Завдання для самостійної роботи Тема 6.....	19
Завдання для самостійної роботи Тема 7.....	21
Завдання для самостійної роботи Тема 8.....	24
Завдання для самостійної роботи Тема 9.....	26
Завдання для самостійної роботи Тема 10.....	29
Завдання для самостійної роботи Тема 11.....	32
Завдання для самостійної роботи Тема 12.....	36
Питання для підсумкового контролю (заліку) з дисципліни «Документація в цивільному процесі».....	38
Література до всіх тем курсу.....	40

Анотація. Навчальний курс «Документація у цивільному процесі» викладається на 4 курсі 7 семестрі юридичного факультету в обсязі 54 години, з них лекцій – 14 годин, практичних – 12 годин, самостійна робота – 30 години та форма підсумкового контролю – залік.

Навчальний курс «Документація в цивільному процесі» є обов'язковим і передбачає досягнення необхідної виховної мети навчання.

Виховне призначення навчання складається з оформлення у студентів наукового світогляду, високої професійної правосвідомості, нестерпності до порушень законності та правопорядку в правозастосовчій діяльності.

Метою навчального курсу «Документація в цивільному процесі» є формування у студентів інтересу до набуття ґрунтовних спеціальних знань у сфері професійної підготовки й прищеплення практичних навичок щодо складання процесуальних документів у цивільних справах з метою ефективного використання їх у своїй правозастосовчій діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- норми матеріальних галузей права;
- норми ЦПК України, які регламентують:
- особливості окремих видів проваджень та стадій цивільного процесу;
- права та обов'язки всіх суб'єктів цивільного судочинства;
- вимоги, які пред'являються до форми, змісту, порядку ухвалення та постановлення процесуальних документів як судом, так і особами, які беруть участь у справі, та їх оформлення;

Вміти:

- вільно володіти державною мовою, використовуючи вказані навички у тексті процесуальних документів;
- грамотно письмово висловлювати власні думки у тексті процесуальних документів, обґрунтовуючи їх посиланням на норми права;
- складати процесуальні документи суду та процесуальні документи осіб, які беруть участь у справі та інших учасників процесу;
- аналізувати процесуальні документи, складені іншими особами, з метою виявлення у них недоліків або переваг.

Система поточного контролю:

- усна відповідь;
- домашні письмові роботи;
- доповнення;
- письмові контрольні роботи;
- письмові самостійні роботи;
- атестаційні контрольні роботи.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Історія та теорія процесуальних актів у цивільних справах

Методичні рекомендації. Складання процесуальних документів має свою історію. Ще в Давньому Римі процес розгляду спору починався з письмового позову. Отже, звернення до судових органів та їх рішення щодо кожної справи викладались у письмовій формі. Сьогодні процесуальні документи створюються під час надання правової допомоги як фізичним, так і юридичним особам, ґрунтуючись на законах та нормативно-правових актах, які в свою чергу повинні відповідати Конституції України. Правова допомога полягає не лише у роз'ясненні фахівцем питань чинного законодавства, складанні запитів, участі в судових засіданнях, а більшою мірою виявляється в тому, як юрист складає процесуальні документи. Отже, складаючи процесуальний документ слід дотримуватися тих реквізитів, які зазначені в законі. Змістовне ж викладення (описова частина) процесуальних документів (позовних заяв, заяв, апеляційних та касаційних скарг) відбувається в довільній формі. Судові процесуальні документи і процесуальні документи звернень поєднуються між собою і складають одне ціле, яке називається цивільною справою.

Теоретична частина.

1. Історія та теорія виникнення та розвитку інституту «процесуальних документів».
2. Правова допомога і складання процесуальних документів.
3. Поняття та класифікація процесуальних документів.
4. Загальна характеристика процесуальних документів, які складаються особами, що звертаються до суду.
5. Роль та значення здійснення правової допомоги під час складання процесуальних документів.
6. Специфічні особливості процесуальних актів у цивільних справах (рішення судів різних інстанцій та судовий наказ; ухвали судів різних інстанцій).

Практична частина.

Вирішіть ситуативні завдання та складіть відповідні процесуальні документи до них:

Завдання 1.

Позивач М.М. Музика звернувся до суду з позовом про визнання І.С. Глянич (його колишньої дружини) такою, що втратила право користування житловим приміщенням – кв. 10 по вул. Ладозькій, 8, у м. Києві. Під час попереднього судового засідання відповідачка визнала ту обставину, що вона не проживала у спірному житловому приміщенні більше шести місяців. На підтвердження факту непроживання відповідачки на спірній житловій площі позивач заявив клопотання про допит свідків: Г.М. Петренко та Р.А. Прокопенко, які мешкають у сусідніх квартирах та можуть підтвердити ті обставини, що відповідачка не проживає на спірній житловій площі, не оплачує охорону у будинку, у квартирі немає її особистих речей тощо.

Якими мають бути дії суду? Складіть відповідний процесуальний документ.

Завдання 2.

Перебуваючи у зареєстрованому шлюбі, А.О. Сидоренко звернулась до суду з позовом до свого чоловіка П.П. Недбайла про стягнення аліментів на її утримання на період вагітності та пологів. Свою вимогу вона мотивувала тим, що чоловік не надає їй матеріальної допомоги. Вона просила стягнути з нього аліменти у сумі 1000 грн. щомісячно. Місячний заробіток відповідача складає 4000 грн.

Який процесуальний акт має написати А.О. Сидоренко? Складіть цей процесуальний документ. Який процесуальний акт має ухвалити суд? Складіть цей процесуальний документ. Хто і в якому розмірі має сплатити судові витрати?

Завдання 3.

У попередньому судовому засіданні у справі за позовом Р.О. Іванова та П.Р. Кузьменка про визнання права власності на частину будинку відповідач визнав позов повністю. Сторони виявили бажання укласти мирову угоду. Суд відмовив у визнанні мирової угоди, посилаючись на те, що вона суперечить вимогам закону.

Чи правомірні дії суду? Складіть відповідний процесуальний акт. Які дії суду, якщо відповідач визнав у попередньому судовому засіданні позов? Який процесуальний акт слід ухвалити? Складіть його.

Завдання 4.

До Шевченківського районного суду м. Києва звернувся гр. В.В. Пончик з позовом до О.О. Григоренка про визнання договору оренди недійсним, мотивуючи свій позов тим, що 20.02.2015 р. ним був підписаний договір оренди, але фактично умови договору не були реалізовані, оскільки приміщення не було передано в оренду. Судом першої інстанції у задоволенні позову було відмовлено. Позивач звернувся до апеляційного суду зі апеляційною скаргою, яка була відхилена, а рішення суду першої інстанції залишено без змін.

Визначте предмет та підстави позову. Визначте законність дій суду першої інстанції. Складіть процесуальні акти, які мав постановити чи ухвалити суд першої інстанції.

Завдання 5.

Під час розгляду судом першої інстанції цивільної справи про відшкодування шкоди, завданої внаслідок ДТП, суд з'ясував, що висновок експерта є неповним та, зокрема, викликає сумніви щодо встановленої експертом вартості відновлювального ремонту автомобіля та методики, на підставі якої проводились розрахунки вартості ремонту.

Визначте, яку експертизу потрібно проводити у даній справі. Які питання слід поставити експерту? Складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 6.

Гр. П.С. Сидоренко звернувся до суду із позовом до видавництва «Юта» про захист права інтелектуальної власності. Свої позовні вимоги він мотивував тим, що видавництву для опублікування він передав свою книгу «Живопис», яка вийшла під прізвищем іншого автором. Одночасно із поданням позову позивач звернувся із проханням до суду відстрочити сплату судових витрат до ухвалення судового рішення, строком на три місяці з дня звернення до суду із позовом. Своє прохання позивач обґрунтовував тим, що має на утриманні неповнолітнього сина і сплатити суму судового збору на момент звернення до суду не має можливості.

Складіть процесуальні документи, які має подати позивач до суду, та процесуальний акт, який має постановити суддя?

Завдання 7.

Рішенням П'ятницького районного суду м. Чернігова було задоволено позов А.А. Войнович до Л.О. Гриба про стягнення моральної та матеріальної шкоди, завданої внаслідок ДТП. Даний цивільний позов було виділено із кримінальної справи про притягнення Л.О. Гриба до кримінальної відповідальності та розглянуто у порядку цивільного судочинства. Рішення суду відповідач вважає незаконним, оскільки суд не з'ясував, за яких обставин сталося ДТП, відмовив у прийнятті поданих відповідачем доказів, а саме – відеозапису та фотокарток, які стосувалися фіксації ДТП, схем ДТП.

Чи правомірні дії суду? Складіть процесуальні документи, які мав постановити та ухвалити суд.

Завдання 8.

16.03.2015 р. апеляційним судом було задоволено апеляційну скаргу відповідача П.О. Сімка та рішення Дарницького райсуду м. Києва за позовом Петренко К.А. про визнання шлюбу недійсним у порядку ч. 2 ст. 40 СК України. Шлюб було зареєстровано у 2010 році не з метою створення сім'ї, а припинено у результаті смерті дружини в 2013 році. Рішення суду першої інстанції було скасоване у зв'язку з тим, що суд неправильно застосував норми матеріального права, тобто застосував закон, який не поширювався на дані правовідносини. Апеляційний суд ухвалив нове рішення, яким відмовив у визнанні шлюбу недійсним. Позивачка вважає рішення суду незаконним, бо при розгляді апеляційної скарги суд вийшов за її межі, оскільки досліджував докази та обставини, на які апелянт-відповідач не посилався у своїй касаційній скарзі.

Проаналізуйте правомірність дії суду та складіть відповідні процесуальні акти: позовну заяву про визнання шлюбу недійсним; рішення суду про визнання шлюбу недійсним; апеляційну скаргу, рішення апеляційного суду.

Тема 2. Методика складання процесуальних актів у цивільних справах

Методичні рекомендації. Будь-який документ, що подається до суду від осіб, які беруть участь у справі, складається з чотирьох частин: вступної; описової; мотивувальної; резолютивної (прохальної). Разом з тим перед оформленням відповідного процесуального документа потрібно пам'ятати про види проваджень цивільного судочинства (позовне, наказне та окреме). Крім того, перед підготовкою відповідного процесуального документа слід проаналізувати фактичні обставини справи (ті обставини, які мали місце у певний період життя людини, тобто у дійсності, і які закріплено у законі). Правильний аналіз фактичних обставин справи та встановлення юридичного складу справи (проведення правової кваліфікації) має важливе значення у подальшому для формування предмета доведення (ст. 10 ЦПК України), який складається з підстав позову – юридичних фактів, якими позивач обґрунтовує свої вимоги; підстав заперечень проти позову – юридичних фактів, якими відповідач обґрунтовує свої заперечення проти позову, та інших фактів, які мають значення для справи.

Завдання для самостійної роботи:

Скласти наступні процесуальні документи:

- позовну заяву про визнання недійсним договорів купівлі-продажу;
- позовну заяву про стягнення авторської винагороди;
- позовну заяву про відшкодування шкоди, завданої залиттям квартири;
- позовну заяву про поділ житлового будинку в натурі між співвласниками;
- позовну заяву про усунення перешкод у спілкуванні з дитиною та у її вихованні;
- позовну заяву про стягнення коштів на утримання непрацездатної дружини;
- заперечення проти позову щодо визнання договору купівлі-продажу недійсним.

Вирішіть ситуативні задачі та складіть відповідні процесуальні документи до них:

Завдання 1.

Гуралик Олена Іллівна проживає в житловому будинку №13 по вул. Топорівській у м. Чернівці, що розташований на земельній ділянці площею 0,12 га, якою згідно Державного акту на право власності на земельну ділянку (Серії ЗД) № 0001254 від 02.04.2000 р.) володів Гуралик Ілля Іванович (її батько). 31.07.2014 р. її батько помер і через 6 місяців вона разом із рідним братом, Гуралик Вадимом Іллічем (проживає за адресою: м. Чернівці, вул. Героїв Майдану, буд. 173, кв. 11) прийняли спадщину в рівних частках. 31.01.2015 р. державним нотаріусом Чернівецької міської нотаріальної контори, Гуралик О.І. було видане свідоцтво про право на спадщину за законом, зареєстрованого у реєстрі за №Х-17565, на частку земельної ділянки за адресою: буд. № 13 по вул.

Топорівській у м. Чернівці. Цього ж дня державним нотаріусом Чернівецької міської нотаріальної контори, Гуралику В.І. було видане свідоцтво про право на спадщину за законом, зареєстрованого у реєстрі за №Х-17566, на частку земельної ділянки за адресою: буд. №13 по вул. Топорівській у м. Чернівці (копія додається) та право на частку у власності жилого будинку №13, розташованого на цій земельній ділянці. Також вони отримали Державний акт на право власності на земельну ділянку (Серія ЯК № Л 69548), яким підтверджено, що вищезгадана земельна ділянка, розташована за адресою: м. Чернівці, вул. Топорівська, 13 (розміром 0, 12 га) належить сторонам на праві спільної сумісної власності (кадастровий номер 329950550000:09:099:0011). Гуралик О.І. вважає, що має право на виділ у натурі частки з майна, що є у спільній сумісній власності та з цією метою вона неодноразово зверталася до брата, який не відповідав ані на усні, ані на письмові її звернення. Відтак, добровільний поділ їх часток у спільній сумісній власності на земельну ділянку в натурі є неможливим. Місце перебування Гуралика В.І. невідоме.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Завдання 2.

Петров Іван Федорович (м. Суми, вул. Червона, 51, кв. 25) працює на станції Суми (м. Суми, вул. Артемівська, 1) на посаді приймача поїздів з 13.09.2005 р., згідно з наказом №81 від 12.09.2005 р.

02.02.2014 р. на ст. Суми потягом №3841 о 18 год. 10 хв. прибув вагон № 79663961 відправкою Запоріжжя-Конотоп, який Петров І.Ф. оглянув і при огляді не виявив ніяких порушень. Але відповідно до комерційного акта станції Конотоп від 03.02.2014 р., в цьому вагоні було виявлено нестачу прокату чорних металів на загальну суму 6765 грн. Відповідно до протоколу оперативної наради від 05.02.2014 р. по ст. Суми, яку провели без присутності Петрова І.Ф., було встановлено, що внаслідок комерційної несправності вагона №79663961 сталася нестача вантажу. Тому рішенням оперативної наради постановили стягнути з Петрова І.Ф. та інших працівників збитки в солідарному порядку в межах середньої заробітної плати. Все це проведено без відома і згоди Петрова І.Ф. Через 10 місяців наказом №179 від 12.12.2014 р. з Петрова І.Ф. було стягнуто в погашення нестачі прокату чорних металів 849 грн. З цим наказом його ознайомили лише 30.12.2014 р., з ним він не погодився, про що зазначив у самому наказі. Незважаючи на це, адміністрація стягнула кошти з його заробітної плати. Петров І.Ф. вважає наказ №179 від. 12.12.2014 р. незаконним та вирішив звернутися за захистом своїх прав до суду.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Завдання 3.

Відповідно до наказу №1 від 20.04.2014 р. Кисель Степан Антонович (м. Білопілья, вул. Карпова 21, кв. 25) був прийнятий на роботу в ТОВ «Сервіс-Енерго» (м Білопілья, вул. Артемівська 1) в якості електрика з оплатою 1870 грн. на місяць. З урахуванням даних обставин, Кисель С.А. здав свою трудову книжку директору товариства В.І.Жукову. Після того, як Кисель С.А.

відпрацював місяць, він звернувся до директора за заробітною платою, останній пообіцяв сплатити кошти, але через тиждень. У вказаний строк Кисель С.А. знову звернувся до директора, але останній кинув йому його трудову книжку, пояснивши, що він у нього не працює. При цьому ніякого запису в трудовій книжці не було зроблено. Коли ж Кисель С.А. почав пред'являти претензії Жукову В. І., то останній в решті решт погодився виплатити йому заробіток, але пізніше. Разом з тим, борг по заробітній платі так і не було сплачено, в зв'язку з чим Кисель С.А. вимушений звернутися до суду. Той факт, що Кисель С.А. дійсно працював з 20 квітня по 25 травня 2014 р. в ТОВ «Сервіс-Енерго» він планує підтвердити показаннями свідків.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Завдання 4.

17.03.2015 р. Петрова Ірина Федорівна (м. Суми, вул. Червона, 51, кв. 25) звільнилася з роботи за особистим бажанням з Сумського машинобудівного заводу. Сумський машинобудівний завод (вул. Артемівська, 1, с. Сад, Сумського району Сумської області) не віддав їй трудову книжку, посилаючись на те, що вона заборгувала підприємству 550 грн. – кошти витрачені нею на відрядження до Львова в липні 2014 р. Петрова І.Ф. вважає, що такі дії незаконні й суперечать законодавчим вимогам (знайдіть конкретні норми права). Станом на сьогодні Сумський машинобудівний завод затримав видачу трудової книжки Петрової І.Ф. на 1 місяць, її середня заробітна плата становила 2500 грн.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Завдання 5.

15.09. 2014 р. наказом директора Державного підприємства «Сумський державний селекційний центр» Жукова О.О. №15-к Жеребкову Антоніну Петрівну (вул. Червона, 51, кв. 25, м. Суми) було прийнято на роботу до вищевказаного підприємства на посаду начальника відділу бухгалтерії, економіки і фінансів, головного бухгалтера. 28.05.2015 р. на підставі заяви Жеребкової А.П. від 02.04.2015 р. наказом №36-к від 24.05.2015 р. її було звільнено із займаної посади за угодою сторін, наказано провести остаточний розрахунок та виплатити їй компенсацію за 34 дні невикористаної основної щорічної відпустки. В день звільнення роботодавцем їй не було видано трудову книжку та не проведено виплату всіх належних сум грошових коштів: нарахованої, але не виплаченої заробітної плати і компенсації за 34 дні невикористаної основної щорічної відпустки. У зв'язку з цим, 25.07.2015 р. вона звернулася до директора ДП «Сумський Держселекцентр» із заявою про виплату вищевказаних коштів, однак, до цього часу «Сумським державним селекційним центром» та його директором Жуковим Олексієм Олександровичем (вул. Артемівська, 1, с. Сад Сумського району Сумської області) не вчинено жодних, передбачених чинним трудовим законодавством дій в частині проведення розрахунку при звільненні та видачі трудової книжки.

З урахуванням даних обставин, Жеребкова А.П. вимушена звернутись до суду за захистом своєї порушених прав.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Завдання 6.

З 15.06.2012 р. Шевченко Вікторія Миколаївна (фактично проживає по вул. Фрунзе, 45 с. Терешківка Сумського району Сумської області; зареєстрована: вул. Косівщинська, 54, м. Суми,) та Клименко Михайло Миколайович (вул. Кошового, 29, смт Недригайлів, Сумська обл.) почали жити однією сім'єю без реєстрації шлюбу та вести спільне господарство. Від подружнього життя 01.07.2013 р. у них народився син Артем. Починаючи з 23.06.2014 р. вони припинили фактичні шлюбні стосунки та почали проживати окремо. Дитина залишилась з матір'ю. Клименко М.М. проживає окремо від сім'ї та не бере участі у матеріальному утриманні як Шевченко В.М., так і їхнього спільного сина. Майновий та фінансовий тягар забезпечення малолітньої дитини всім необхідним лежить на Шевченко В.М. Розмір отримуваної нею державної допомоги становить 1100 грн. на місяць. Даних грошей не вистачає на утримання її та дитини з постійним зростанням цін на продукти харчування, одяг та взуття, електроенергію, газ та опалення. Допомога при народженні дитини в сумі 9720 грн. давно повністю використана на дитячу коляску, підгузки, наше харчування та одяг. На даний час Шевченко В.М. не працює і інших грошових коштів, окрім державної допомоги, не отримує. Розмір обов'язкових та невідкладних щомісячних моїх витрат становить приблизно 1500 грн., з розрахунку: на медикаменти та лікування сина – 800 грн.; на харчування (мене та сина) – 700 грн. Клименко М.М. на даний час працює не офіційно, виконуючи роботи за цивільно-правовими договорами. Розмір його щомісячного заробітку приблизно складає 3000 грн. Ніяких інших платежів аліментного характеру Клименко М.М. не має.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Завдання 7.

01.07.2006 р. Клименко Михайло Миколайович (м. Миколаїв, вул. Сумська б. 10, кв. 150), зареєстрував шлюб з Шевченко Вікторією Миколаївною (м. Миколаїв, вул. Соборна, б. 102, кв. 438). 24.4.2009 р. від шлюбу у них народилася дитина – Клименко Андрій Михайлович. Рішенням Центрального районного суду м. Миколаєва від 05.11.2013 р. шлюб було розірвано. Рішення суду набрало законної сили 18.11.2013 р. На даний час дитина проживає разом з батьком, Шевченко Вікторія Миколаївна проживає окремо від них та не бере участі у матеріальному утриманні їх спільної дитини. Майновий та фінансовий тягар забезпечення малолітнього сина всім необхідним лежить на батькові. Державної допомоги на сина він не отримує, а тому джерелом їхнього існування є його заробітна плата, яку він отримує, працюючи в філії «Миколаївський РЕМ» ПАТ «Миколаївобленерго» електромонтером. Однак, грошей не вистачає на утримання його та дитини з постійним зростанням цін на продукти харчування, одяг та взуття, електроенергію, газ та опалення. Інших

грошових коштів, окрім заробітної плати, він не отримує. Одяг, харчі та взуття для дитини він купує за свої кошти, також особисто сплачує всі рахунки Миколаївського ДНЗ «Зірочка», де на вихованні знаходиться його син. Розмір обов'язкових та невідкладних щомісячних його витрат за комунальні послуги, харчування та транспортні витрати становить близько 1500 грн. Шевченко Вікторія Миколаївна на даний час працює офіційно в Миколаївській ЦРЛ та отримує заробітну плату, розмір якої за жовтень, листопад та грудень 2014 року склала 7393 грн. 43 коп. Ніяких інших платежів аліментного характеру вона не має.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Завдання 8.

10 липня 2002 року рішенням Глухівського міського суду Сумської області було задоволено позов Шевченко Вікторії Миколаївни (мешкає: м. Миколаїв, вул. Соборна, б. 102, кв. 438) до Клименко Михайла Миколайовича (мешкає: м. Миколаїв, вул. Соборна, б. 102, кв. 438) та стягнуто з нього на користь Шевченко В.М. аліменти в розмірі 1/4 частини всіх видів заробітку щомісячно на утримання доньки Ілони 15.04.2002 р.н. до її повноліття.

08 квітня 2003 року Центральним районним судом м. Миколаєва було задоволено позов Клименко М.М. до Шевченко В.М. про зменшення розміру аліментів на утримання доньки Ілони. Рішенням суду було стягнуто з відповідача аліменти на мою користь в розмірі 1/6 частини усіх видів заробітку на утримання доньки.

01 серпня 2003 року Центральним районним судом м. Миколаєва було видано виконавчий лист для примусового виконання рішення суду від 08.04.2003 року, на підставі якого Відділом Державної виконавчої служби Центрального районного управління юстиції міста Миколаєва було відкрито виконавче провадження.

Клименко М.М. ухиляється від сплати аліментів і його заборгованість станом на 01.01.2015 р. становила 32694,41 грн., що підтверджується довідкою-розрахунком заборгованості по сплаті аліментів за період з 16.03.2011 р. – 31.12.2014 № 178/21 від 22.01.2015 р. На даний час Клименко М.М. офіційно не працює і отримує нерегулярний, мінливий дохід.

Шевченко В.М. вважає, що стягуваний розмір аліментів з відповідача на сьогодні є недостатнім для утримання доньки Ілони оскільки не відповідає вимогам чинного законодавства (*обґрунтуйте, яким саме нормам*) та бажає збільшити розмір аліментів на утримання їх доньки Ілони, шляхом зміни способу їх присудження. Вона вважає, що сума 1000 грн. буде достатньою для утримання неповнолітньої доньки, зважаючи на постійне зростання рівня цін та інфляційні процеси в Україні.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Тема 3. Вимоги, які пред'являються до процесуальних актів у цивільних справах, які складаються судом

Методичні рекомендації. Вивчаючи документ-звернення, суд має акцентувати свою увагу на юридичному матеріалі, сформулювати для себе характер спірних правовідносин; визначити, якими нормами законодавства ці відносини регламентовано, предмет доказування у справі, ті вагомі юридичні обставини, які потребують доведення; оцінити подані докази у справі. Форма та зміст рішення суду, заочного рішення, додаткового рішення суду, судового наказу, ухвали, ухвали про виправлення описок та арифметичних помилок, ухвали про роз'яснення рішення, окремих ухвал суду, а також порядок їх ухвалення передбачені нормами ЦПК України. Однак кожен із них має специфічні особливості, характерні лише для конкретного виду процесуального документа виходячи із його правової природи.

Вирішіть ситуативні задачі та складіть відповідні процесуальні документи до них:

Завдання 1.

Гр. Р.Л. Терешко звернувся до адвоката за консультацією. Він йому розповів про те, що останні три роки знаходився у службовому відрядженні в Канаді. Його батько, Л.Р. Терешко помер 10.12.2016 р. у психіатричній лікарні, де перебував на лікуванні. Про знаходження батька на лікуванні та його смерть гр. Р.Л. Терешко нічого не знав. Коли він 25.05.2016 р. повернувся на Україну та вирішив провідати батька, то у його квартирі застав невідомого йому чоловіка, який представився Сидоровим Петром Івановичем – другом батька. Від нього йому стало відомо, що він займався похованням його батька, а також протягом останнього року утримував його. Крім того, відповідач йому сказав, що батько перед смертю посвідчив у лікарні на його ім'я заповіт на цю квартиру. Р.Л. Терешко вважає, що батько не міг посвідчити заповіт на чужу людину, а якщо й посвідчив, то він у силу психічного стану не розумів значення своїх дій.

Надайте як адвокат консультацію гр. Р.Л. Терешку. Який процесуальний акт потрібно скласти виходячи із фактичних обставин справи?

Завдання 2.

До суду із позовною заявою про розірвання шлюбу звернулась гр. С.М. Петрик. Суд ухвалив рішення про розірвання шлюбу, однак у рішенні суду не було визначено місце проживання їх неповнолітнього сина, хоча це питання обговорювалось у судовому засіданні та було вирішено по суті, що дитина залишається проживати із позивачкою.

Як має діяти гр. С.М. Петрик? Складіть процесуальний документ від імені С.М. Петрик Який процесуальний акт має ухвалити суд? Складіть його.

Завдання 3.

До суду із позовом про розподіл майна, що є спільною власністю подружжя, звернулась гр. Кривонос. До спільного майна подружжя належить однокімнатна квартира – 20 м кв. (м. Київ, вул. Вишгородська, 4, кв. 6) вартістю 650000 грн.; автомобіль марки Ауді А6 (2001 р.в.) вартістю 70000 грн.; майно,

що знаходиться в квартирі – загальною вартістю 100000 грн. Суд ухвалив рішення, яким розподілив майно – виділив 1/2 частину майна позивачці та 1/2 частину – відповідачеві. Відповідач звернувся із проханням до суду визначити конкретно майно, що припадає на його частку, виділену судом.

Визначте правильність дій суду та складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 4.

До суду звернувся гр. Романов із позовом про визнання шлюбу недійсним. Відповідачка гр. Львова з'явилась у судове засідання, але за порушення порядку та невиконання розпоряджень головуючого була видалена із зали судового засідання відповідно до ст. 92 ЦПК України.

Чи може мати місце у даному випадку заочний розгляд справи? Визначте правомірність дії суду. Складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 5.

До суду із заявою звернувся гр. Левін, який зазначив, що 22.05.2015 р. між ним та гр. Савіним було укладено договір позики, за яким він передав гр. Савіну 20000 грн. Договір було посвідчено у нотаріальному порядку. Строк повернення позики закінчився 22 листопада 2015 р., однак боржник у встановлений у договорі строк не розрахувався. Гр. Левін просить суд стягнути з відповідача борг у сумі 20000 грн.

У якому виді провадження має розглядатися така вимога? Складіть процесуальний акт від імені особи, яка звертається до суду, та відповідний процесуальний акт суду.

Завдання 6.

Отримавши судовий наказ про стягнення з боржника, гр. Петрова, 5000 грн., останній звернувся із заявою, де вказав, що частину боргу, а саме 2400 грн., він позивачеві повернув, про що свідчить розписка про отримання ним цієї суми.

Визначте дії суду та складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 7.

У зв'язку із перебуванням позивача в тривалому службовому відрядженні суд з власної ініціативи зупинив провадження у справі. Після повернення позивача з відрядження (через три роки), провадження у справі було поновлено. У судовому засіданні відповідач просив суд відмовити в позові, посилаючись на пропуск строку позовної давності.

Чи може бути прийнята судом ця обставина як підстава для відмови у позові? Визначте правомірність дій суду та складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 8.

У рішенні суду за позовом гр. Славова до гр. Крилова було зазначено: «зобов'язати гр. Крилова повернути гр. Славову костюм або інший одяг вартістю сімсот грн.». Протягом року гр. Крилов рішення суду не виконувала. Вона пояснила державному виконавцеві, що костюма у неї немає, а із рішення суду їй не зрозуміло, які речі вона може передати гр. Славова замість костюма.

Як має діяти державний виконавець? Яким вимогам повинно відповідати судове рішення? Якщо рішення є незрозумілим для виконання, то яким чином можна усунути такі недоліки? Складіть процесуальний акт.

Тема 4. Акти суду, які ухвалюються та постановлюються судом першої інстанції на різних стадіях руху цивільної справи

Методичні рекомендації. На кожній стадії руху цивільної справи процесуальна діяльність суду чи осіб, які беруть участь у справі, оформлюється у окремих процесуальних документах. На стадії подання заяви до суду (ця стадія має досить важливе значення, оскільки, крім юридично вагомих дій осіб, які беруть участь у справі, щодо подання заяви, вона передбачає дії по постановленню процесуальних актів судом, постановлюється ухвала про повернення заяви (ч. 4 ст. 121 ЦПК України); під час стадії відкриття провадження у справі судом постановлюються різноманітні процесуальні акти: ухвала про відкриття провадження у справі, ухвала про відмову у відкритті провадження у справі тощо (ст. 122 ЦПК України); на стадії провадження до судового розгляду, а саме на попередньому судовому засіданні, судом можуть постановлюватися: ухвала про прийняття зустрічного позову та об'єднання його у одне провадження із первісним; ухвали про прийняття та об'єднання в одне провадження з основним позовом позову третьої особи з самостійними вимогами тощо; на стадії підготовки справи до судового розгляду – ухвали про призначення справи до судового розгляду; ухвали про судові доручення тощо; на стадії судового розгляду – ухвали суду про продовження розгляду справи; ухвали суду про розгляд справ у закритому судовому засіданні; ухвали суду про проведення у залі судового засідання відео- і звукозапису тощо. Кожна стадія передбачає вчинення відповідними суб'єктами цивільного процесу процесуальних дій, які мають бути закріплені у певній процесуальній формі, тобто процесуальному документі: в ухвалях суду, в протоколі (журналі) судового засідання, у клопотаннях, заявах осіб тощо.

Вирішить ситуативні задачі та складіть відповідні процесуальні документи до них:

Завдання 1.

Слюсаря заводу «Електронмаш» О.М. Шматка було звільнено з роботи за п. 3 ст. 40 КЗпП України. Вважаючи звільнення незаконним, він звернувся до суду із позовом про поновлення на роботі та стягнення зарплати за вимушений прогул. У заяві він зазначив, що працював на заводі слюсарем 6-го розряду протягом 4-х років, виконував виробничий план та не мав дорікань з боку керівництва. Хоча до нього раніше застосовувалися такі адміністративні

стягнення, як догани за спізнення на роботу, але вони зняті, тому він вважає, що у адміністрації заводу не було підстав для його звільнення.

Визначте суб'єктний склад даного спору, вид провадження, у якому має розглядатися така справа. Складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 2.

Гр. С.К. Пацюк звернувся до Шевченківського районного суду м. Києва із заявою про визнання його матері К.М. Пацюк, 1936 року народження, недієздатною. Мати проживає разом з ним. У заяві зазначається, що психічним захворюванням мати почала страждати з 1987 р. після трагічної загибелі її доньки та онука. Зараз мати перебуває у психоневрологічній лікарні на лікуванні. Протягом останніх 20-ти років вона знаходиться на обліку в Шевченківському міжрайонному психоневрологічному диспансері м. Києва. Останнім часом стан її здоров'я значно погіршився, мати не усвідомлює значення своїх дій та не може керувати ними. Син хоче встановити над нею опіку.

До якого виду провадження належить ця справа? Визначте суб'єктний склад у даній справі. Складіть процесуальний документ суду: проміжний – який суд має постановити у зв'язку з розглядом даної категорії справ, та остаточний – по суті розгляду справи.

Завдання 3.

При проведенні атестації педагогічних працівників вчителя фізики професійно-технічного училища № 8 м. Києва Є.К. Якубова за результатами атестації було визнано таким, що не відповідає займаній посаді, та звільнено відповідно за п. 2 ст. 40 КЗпП України. Вважаючи звільнення незаконним, Є.К. Якубов звернувся до суду із позовом про поновлення на роботі та стягнення зарплати за вимушений прогул, в якому, зокрема, зазначив, що працює вчителем фізики 15 років та має відзнаку за останні два роки роботи.

Визначте до якого виду провадження належить дана справа, суб'єктний склад осіб та напишіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 4.

Гр. А.П. Баннікова звернулась до суду з позовом про відшкодування шкоди, завданої залиттям квартири. У позовній заяві А.П. Баннікова зазначила, що С.В. Наливайко, який мешкає поверхом вище, вже неодноразово заливав її квартиру, але завжди відшкодував витрати на ремонт. Цього разу він категорично відмовився оплачувати ремонт, мотивуючи це тим, ніби він не причетний до залиття її квартири. В результаті залиття квартири позивача була зіпсована стеля та частина підлоги. Згідно з актом, залиття сталося з вини мешканців квартири № 14, власником якої є С.В. Наливайко.

До якого виду провадження належить ця справа? Складіть відповідний процесуальний акт. На підставі яких доказів можна визначити розмір завданих збитків? Якщо між сторонами виник спір щодо оцінки завданих збитків, яким чином його можна вирішити? Складіть процесуальний акт.

Завдання 5.

Гр. П.П. Шаріков звернувся до суду із позовом до Ф.Ф. Змаженко та І.А. Івахненко про визнання права власності на 1/3 частину квартири. Суддя встановив, що позовна заява не оплачена судовим збором, а також не вказано точної адреси відповідачів.

Які процесуальні дії суду? Складіть відповідний процесуальний документ.

Завдання 6.

Гр. О.А. Матвієнко звернулася до суду з позовом до С.М. Матвієнко про розірвання шлюбу. В позовній заяві місце проживання відповідача не було зазначено, оскільки С.М. Матвієнко останній рік не проживав разом із сім'єю. Місце його перебування позивачці не відоме. Позовна заява була надіслана поштою.

Якими мають бути дії суду? Складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 7.

Гр. Л.М. Захарчук звернувся до суду із позовом до П.Р. Шевченка про визнання заповіту недійсним. На попередньому судовому засіданні Л.М. Захарчук, посилаючись на відповідні медичні довідки, заявив, що має сумніви з приводу того, що спадкодавець (його батько) при посвідченні заповіту розумів значення своїх дій та міг ними керувати, оскільки все майно, яке йому належало, він передав сторонній для останнього особі. Батько, крім того, зловживав алкогольними напоями та посвідчив заповіт у той період, коли позивач перебував у відрядженні за кордоном. Позивач заявив клопотання про призначення експертизи.

Визначте вид провадження, у якому має розглядатися така справа, та аргументуйте свою відповідь посиланням на норми права. Сформуйте предмет доказування та зазначте докази, які має подати позивач на доведення своїх вимог дії суду. Визначте дії суду та складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 8.

Гр. О.М. Овчерук звернувся до суду з позовом до П.А. Шарікова про відшкодування матеріальної шкоди, завданої внаслідок ДТП. У судовому засіданні позивач заявив клопотання про допит свідків: О.Л. Прокопчука та А.А. Треушника.

Визначте дії суду та складіть відповідний процесуальний акт.

Тема 5. Фіксування цивільного процесу

Методичні рекомендації. При розгляді цивільної справи хід процесу фіксується при допомозі звуко-, відеозапису. Така фіксація здійснюється у порядку, передбаченому п. 5 ст. 11 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та ст.ст. 197-200 ЦПК України. За ч. 3 ст. 197 ЦПК України особа має право на повне або часткове відтворення технічного запису судового засідання. Якщо особа пропустить строк подання зауважень на технічний запис та не

доведе суду поважність пропуску такого строку, головуючий повинен залишити такі зауваження без розгляду, про що постановити ухвалу.

Вирішіть ситуативні задачі та складіть відповідні процесуальні документи до них:

Завдання 1.

Дарницький районний суд розглядав справу за позовом Я.С. Мане до Р.Г. Локан про відшкодування збитків, завданих внаслідок невиконанням укладеного між ними договору поставки. Через декілька судових засідань від початку розгляду справи суддя за власною ініціативою почав здійснювати фіксацію судового розгляду технічними засобами (звукозапис судового засідання).

Чи правомірні дії суду? Чи має право суд бути ініціатором фіксування судового процесу?

Завдання 2.

Позивач А.В. Грунько, з урахуванням положень ст. 27 ЦПК України, виявив бажання повністю роздрукувати технічний запис судового засідання. У задоволенні його клопотання йому було відмовлено судом.

Чи правомірна така відмова? Визначте порядок відтворення фіксування судового засідання? Чи повинні письмово звертатись до суду із заявою про роздрукування технічного запису особи, які беруть участь у справі, якщо таке їх право передбачене ст. 27 ЦПК?

Завдання 3.

Під час ознайомлення із протоколом судового засідання, у осіб, які брали участь у справі, виникли зауваження та певні труднощі із його прочитанням.

Чи мають право особи, які брали участь у справі, просити суд замінити спосіб фіксування судового засідання? Яка процедура заміни способу фіксування судового засідання?

Завдання 4.

Судове засідання фіксувалося технічним засобом. Під час судового засідання суддя зазначила, що у зв'язку із неуважністю секретар судового засідання була змушена тричі переписувати протокол судового засідання.

Проаналізуйте дану ситуацію. Чи можуть зазначені обставини стати підставою для оскарження та скасування майбутнього рішення суду?

Завдання 5.

Під час судового засідання позивач двічі змінював свої позовні вимоги. Хід судового розгляду справи фіксувався у протоколі судового засідання. У зв'язку із тим, що секретар судового засідання не зафіксував всі зміни позовних вимог у протоколі судового засідання, судом першої інстанції рішення було ухвалено без їх врахування. Сторони пропустили строк на подання зауважень на протокол судового засідання.

Проаналізуйте дану ситуацію та вирішіть її. Яку пораду ви як адвокат можете надати сторонам? Складіть відповідний процесуальний документ.

Завдання 6.

Гр. Ю.А. Гаврик звернувся до суду з позовом до гр. С.В. Мельника про відшкодування моральної шкоди. Під час розгляду справи позивач надавав свої пояснення через сурдоперекладача. На наступному судовому засіданні суд за власною ініціативою почав здійснювати відеозапис судового засідання.

Чи правомірні дії суду? Обґрунтуйте позицію судді.

Завдання 7.

Після ухвалення судом першої інстанції рішення було з'ясовано, що звукозапис неможливо відтворити, тобто він не прослуховувався. У зв'язку з цим було запрошено спеціаліста, який повідомив, що запис не може бути відтворений тому, що при фіксації мав місце збій апаратури. Сторонам роздрукування звукозапису ходу процесу необхідне для підготовки апеляційної скарги. Щодо протоколу, то він є неповним та неправильним. Суд відмовив особам у посвідченні на нього зауважень. У зв'язку з цим сторони почали наполягати на повторному розгляді справи та обов'язковому його фіксуванні як у протоколі, так і спеціалістом, а не секретарем судового засідання.

Визначте дії суду. Чи може повторно розглядатися справа, якщо пошкоджено запис фіксування судового розгляду справи та відновити його неможливо?

Завдання 8.

Судове засідання фіксувалося технічним засобом. Після закінчення розгляду справи секретар судового засідання повідомила суду, що у зв'язку із перебоями у постачанні електроенергії звукозапис не проводився. Проте, як потім стало відомо, одна із сторін фіксувала хід судового засідання портативним аудіотехнічним пристроєм.

Чи мають право особи, які беруть участь у справі, та сторонні особи, які присутні у залі судового засідання, використовувати портативні аудіотехнічні пристрої для фіксації судового розгляду? Чи можна вважати такий запис офіційним? Чи може такий запис бути прийнято та використано судом?

Тема 6. Ускладнення в цивільному процесі

Методичні рекомендації. Метою даної теми є розкриття особливостей ускладнень, які можуть мати місце під час судового розгляду справи і які процесуальні акти можуть виникнути. Крім того, акцент робитиметься на ухвалах, які постановлюються у даних випадках, їх видах, класифікації та наслідках таких ускладнень.

Вирішіть ситуативні задачі та складіть відповідні процесуальні документи до них:

Завдання 1.

У судовому засіданні було з'ясовано, що відповідач у справі про виселення гр. А.М. Петренко знаходиться на стаціонарному лікуванні. Від нього до суду поштою надійшла заява, у якій він повідомив про те, що на лікуванні буде знаходитись протягом чотирьох місяців, просив справу без нього не слухати, оскільки він позов не визнає та у нього є докази, які мають істотне значення для вирішення справи.

Визначте дії суду та складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 2.

До суду поштою надійшла заява приватного підприємця про стягнення з громадянина Карпенка різного майна, яке відповідач незаконно привласнив, працюючи завідувачем відділу постачання, і добровільно не повертає. Суддя виніс ухвалу, посилаючись на те, що позивач не зазначив докази, які стверджують позов, не сплатив судового збору.

Чи правильні дії судді? Визначте, яку ухвалу мав постановити суддя та складіть її.

Завдання 3.

Власниця будинку гр. О.П. Василенко звернулась до суду з позовом про стягнення з М.К. Лялько заборгованості за квартиру і комунальні послуги. Відповідачка на судові засідання не з'явилась, надіслала поштою телеграму, в якій вказала, що на даний момент вона перебуває у службовому відрядженні за кордоном. Просила справу без неї не розглядати.

Визначте дії суду та складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 4.

Гр-ни В.І. Ларев та О.С. Ларева звернулись до суду із позовом про визнання гр. А.С. Петрика та його сина С.А. Петрика такими, що втратили право користування житловим приміщенням. На попередньому судовому засіданні стало відомо про факт смерті відповідача А.С. Петрика.

Визначте дії суду та складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 5.

Під час розгляду справи за позовом Г.П. Юшко до А.С. Юшка про стягнення аліментів, представник відповідача повідомив суду про те, що відповідач А.С. Юшко помер та подав суду свідоцтво про смерть.

Проаналізуйте дану ситуацію та складіть відповідний процесуальний документ.

Завдання 6.

До Шевченківського районного суду м. Києва звернулась гр. О.С. Довгань із позовом про визнання договору купівлі-продажу недійсним. Під час слухання справи головуєчий зробив попередження позивачці, оскільки вона себе поводи́ла не етично, порушувала порядок розгляду справи. Після попередження

позивачка демонстративно покинула залу судового засідання до закінчення розгляду справи.

Визначте дії суду та складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 7.

Гр. О.К. Охалко звернувся до суду із позовом до гр. П.Н. Куца про стягнення грошової суми у розмірі 3000 грн. Шкода була завданна в результаті неналежного виконання договору про надання послуг з пошиття позивачеві костюму. Договір було укладено із ательє «Інтенза», а гр. П.Н. Куц – закрійник, якому ательє доручило розкрій костюма позивача. Інтереси гр. О.К. Охалка представляв адвокат П.П. Предник на підставі ордера, а сам позивач знаходився у довгостроковому службовому відрядженні за кордоном. Процесуальний представник мав право вчиняти всі процесуальні дії від імені та в інтересах позивача, крім укладення мирової угоди, відмови від позову, збільшення або зменшення розміру позовних вимог. У судовому засіданні відповідач частково погодився із позовними вимогами, а з приводу іншої частини виявив бажання укласти мирову угоду.

Визначте суб'єктний склад у даній справі. Проаналізуйте дії суду та осіб, які беруть участь у справі, і складіть усі процесуальні акти, які можуть мати місце у такій справі.

Завдання 8.

Акціонер, який є фізичною особою звернувся із позовом до акціонерного товариства щодо визначення дивідендів та їх виплати. Під час судового засідання було з'ясовано, що акціонерне товариство ліквідовано як юридичну особу.

Визначте дії суду та складіть відповідний процесуальний акт.

Тема 7. Процесуальні акти на стадії виконання судових рішень

Методичні рекомендації. У ЦПК України існує розділ VI «Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у цивільних справах та рішень інших органів (посадових осіб)». Наявність цього розділу у ЦПК лише свідчить про те, що між виконавчим провадженням та цивільним процесом існують певні зв'язки, зумовлені процесуальною діяльністю судді щодо затвердження умов мирової угоди, вирішення питання про розстрочку та відстрочку виконання судового рішення, повороту виконання судового рішення, роз'яснення судового рішення. На цій стадії цивільного процесу може мати місце така процесуальна діяльність судді, як поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання; щодо визнання умов мирової угоди (ст. 372 ЦПК); суд також може змінити спосіб і порядок виконання судового рішення, надати відстрочку чи розстрочку виконання, що обов'язково супроводжується відповідними процесуальними актами суду.

Вирішіть ситуативні задачі та складіть відповідні процесуальні документи до них:

Завдання 1.

26 березня 2016 р. рішенням Харківського районного суду м. Києва за позовом В.С. Петренко до С.П. Яковенка про відшкодування шкоди внаслідок неналежного виконання договору будівельного підряду присуджено стягнути з відповідача 12000 грн. Рішення набрало законної сили, а 27 квітня 2016 р. В.С. Петренко було видано виконавчий лист, який у встановлений законом строк для виконання нею не був пред'явлений державному виконавцеві. В.С. Петренко звернулася із заявою про поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання, оскільки 4 травня 2016 р. вона народила мертву дитину та протягом тривалого часу знаходилась у тяжкому психічному стані, що призвело до тривалого знаходження на стаціонарному лікуванні у 5 міській лікарні у м. Львові, що й не дало можливості надати відповідні документи. Дані факти підтверджуються медичними довідками та виписками із історії хвороби.

Визначте дії суду та складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 2.

Гр. П.Ф. Іванчук звернувся із позовом до І.І. Хроніка про стягнення грошової суми у розмірі 4000 грн. за невиконання договору підряду. Рішення було ухвалено на користь позивача та набрало законної сили, а 1 червня 2016 р. було видано виконавчий лист. Проте строк пред'явлення виконавчого листа сплинув, а позивач його не пред'явив, пояснюючи це тим, що чітко не зрозумів порядок та строки пред'явлення відповідного виконавчого документа.

Проаналізуйте дану ситуацію. Визначте порядок та строки пред'явлення виконавчого листа до виконання.

Завдання 3.

Рішенням Деснянського районного суду м. Києва від 12 жовтня 2015 р. за позовом про відшкодування шкоди внаслідок ДТП було вирішено стягнути на користь позивача 21000 грн. Рішення набрало законної сили і було відкрито виконавче провадження, під час якого сторони вирішили укласти мирову угоду.

Чи можливе укладення мирової угоди під час виконавчого провадження? Чи має право стягувач відмовитись від продовження виконавчого провадження?

Завдання 4.

Рішенням Голосіївського районного суду м. Києва від 1 листопада 2016 р. у справі за позовом гр. Носової про поділ спільного майна подружжя було вирішено виділити сервіз на 12 персон «Мадонна» загальною вартістю 7500 грн. позивачеві. Рішення набрало законної сили та розпочалось виконавче провадження. Даний сервіз знаходився у квартирі відповідача та під час проведення виконання рішення суду його не було виявлено, про що складено відповідний акт. Відповідач з цього приводу пояснив, що під час проведення

ремонтних робіт у його квартирі, будівельники ненавмисно під час перенесення сервізу з однієї кімнати в іншу розбили його.

Визначте дії позивача та складіть відповідну заяву. Які процедури зміни способу та порядку виконання рішення?

Завдання 5.

Рішенням Деснянського районного суду м. Києва від 2 лютого 2016 р. у справі за позовом ТОВ «ТЦЛ» до гр. В.В. Музики було встановлено стягнути з відповідача заборгованість за технічне обслуговування домофона за останні 6 місяців у сумі 241 грн. Рішення суду набрало законної сили та було відкрито виконавче провадження. В.В. Музика звернувся до суду із проханням розстрочити суму стягнення, оскільки його син, що мешкає з ним, вже 3 місяці внаслідок ДТП перебуває на стаціонарному лікуванні та постійно потребує дорогих медикаментів, тому сплатити суму стягнення одразу він не може.

Складіть відповідний процесуальний документ від імені відповідача. Вирішіть дану ситуацію та складіть відповідний процесуальний акт суду.

Завдання 6.

За позовом Ю.О. Литвин про поновлення на роботі суд задовольнив позовні вимоги та допустив негайне виконання рішення.

Чи правомірні дії суду? Складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 7.

У справі за заявою Пташки до Лесли про стягнення нарахованої, але несплаченої заробітної плати, суд видав судовий наказ та відповідний виконавчий документ.

Чи правомірні дії суду? Який вид виконавчого документа у даному виді провадження видає суд? Складіть відповідний процесуальний акт суду керуючись положеннями ЦПК України та Закону України «Про виконавче провадження».

Завдання 8.

Шевченківським районним судом м. Києва розглядалася справа за позовом гр. О.П. Марущака до К.Л. Іваненка про визнання договору дарування недійсним. У позові було відмовлено. О.П. Марущак подав апеляційну скаргу. Апеляційний суд скасував рішення суду першої інстанції та ухвалив нове рішення, яким позов про визнання договору дарування недійсним задовольнив. К.Л. Іваненко подав касаційну скаргу. При попередньому розгляді касаційної скарги судом був ухвалений акт про відхилення касаційної скарги та залишення рішення апеляційного суду без змін. Рішення суду було виконано.

Яка процедура та строки виконання рішення суду касаційної інстанції про визнання? Складіть процесуальний документ, який ухвалив суд касаційної інстанції. Фабулу справи про визнання договору дарування недійсним придумайте самі. Виходячи із цієї фабули складіть процесуальні акти, які були ухвалено судами першої та апеляційної інстанцій.

Тема 8. Процесуальні документи суду, які ухвалюються та постановляються в апеляційній та касаційній інстанціях

Методичні рекомендації. В апеляційному порядку окремо від рішення суду можуть оскаржуватися також ухвали суду першої інстанції у випадках, передбачених ст. 293 ЦПК України. При постановленні та ухваленні процесуальних актів суд апеляційної інстанції повинен керуватися загальними вимогами ЦПК України та спеціальними нормами, які регламентують процедуру апеляційного провадження.

Вирішіть ситуативні задачі та складіть відповідні процесуальні документи до них:

Завдання 1.

В.Г. Кіреєв звернувся до суду про виключення автомобіля із акта опису, посилаючись на те, що авто належить йому на праві приватної власності. В.Г. Кіреєв стверджував, що передав автомобіль М.Т. Галушці за довіреністю для продажу. У зв'язку із засудженням М.Т. Галушки машину було конфісковано. Суд відмовив у задоволенні позову, мотивуючи рішення фактичним укладенням договору купівлі-продажу автомобіля між В.Г. Кіреєвим та М.Т. Галушкою, а відсутність належно укладеного договору не може поставити під сумнів його здійснення, оскільки правочин вчинено, автомобіль було передано М.Т. Галушці. В.Г. Кіреєв оскаржив рішення в апеляційній інстанції.

Складіть відповідну апеляційну скаргу.

Завдання 2.

Суд, розглянувши справу за позовом ВАТ «Сади України» до О.О. Шустрого про відшкодування 6700 грн. матеріальних збитків, що були заподіяні внаслідок виявлення нестачі матеріальних цінностей, що були допущені О.О. Шустрим, позов задовольнив. Відповідач у апеляційній скарзі просив зменшити розмір відшкодування до 2100 грн., посилаючись саме на такий розмір нестачі, вважав, що підтверджується матеріалами справи та доказами, які він подав суду.

Складіть відповідний процесуальний документ суду. Напишіть апеляційну скаргу від імені О.О. Шустрого.

Завдання 3.

Рішенням суду було задоволено позов К.О. Лихваря про стягнення з П.Г. Раскольниковою 3000 грн., отриманих ним за договором позики та не повернутих в обумовлений договором строк. В апеляційній скарзі П.Г. Раскольников просить скасувати рішення суду та допитати свідків, які можуть підтвердити, що не зважаючи на укладення договору позики, обіцяні гроші він так і не отримав.

Складіть процесуальний акт суду та апеляційну скаргу П.Г. Раскольниковою.

Завдання 4.

Шевченківський районний суд м. Києва задовольнив позов Ф.Ф. Лушпар до Л.І. Соломинко про визнання договору дарування автомобіля дійсним та стягнув з відповідача у рішенні судовий збір виходячи із вартості автомобіля. Визначте правомірність дій суду першої інстанції при розгляді справи по суті та при прийнятті апеляційної скарги? Складіть відповідні процесуальні акти.

Завдання 5.

Шевченківський районний суд м. Києва задовольнив позов Л.В. Антонян до Г.О. Антонян про розірвання шлюбу. Відповідач в апеляційній скарзі просив скасувати рішення суду, мотивуючи порушенням правил підсудності (справа розглядалась за місцем проживання позивачки), а також справа була розглянута з порушенням відповідних строків. Проти розірвання шлюбу відповідач не заперечує.

Як має вчинити суд апеляційної інстанції? Складіть відповідний процесуальний акт суду.

Завдання 6.

Гр. Василенко М.І. звернувся із касаційною скаргою, посилаючись на те, що апеляційний суд залишив рішення суду першої інстанції без змін. При розгляді справи у суді першої інстанції М.І. Василенко вимагав відшкодування моральної шкоди, завданої йому його керівником внаслідок прилюдної його образи, у сумі 20000 грн. До розгляду його касаційної скарги він направив до неї зміни, де просив замість грошової компенсації у розмірі 20000 грн. придбання відповідачем йому санаторно-лікувальної путівки на 24 дні до санаторію за призначенням лікаря (на підтвердження необхідності лікування він подав медичні довідки).

Визначте дії суду касаційної інстанції та складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 7.

Гр. В.В. Гриневич звернувся до суду з позовом до свого брата, Д.В. Гриневича, про виділення йому частки в спільному майні, а саме – однієї кімнати розміром 11 кв. м у двокімнатній квартирі. Брату залишилась кімната 9 кв. м. Суд першої інстанції задовольнив позовні вимоги у повному обсязі. Апеляційний суд залишив рішення суду першої інстанції без змін. При розгляді касаційної скарги Д.В. Гриневича було з'ясовано, що апеляційний суд розглянув справу за відсутністю відповідача, якого навіть не повідомили про розгляд справи. Крім того, у рішенні не передбачалась грошова компенсація різниці у розмірі кімнат позивача та відповідача.

Визначте правильність дії суду різних інстанцій. Складіть відповідні процесуальні акти.

Завдання 8.

До суду із позовом звернувся народний депутат Громов про розірвання шлюбу. Суд видалився до нарадчої кімнати для ухвалення рішення. Оскільки

позивач є публічною особою, то біля нарадчої кімнати суддю очікували журналісти. Вийшовши із нарадчої кімнати, суддя почав обговорювати із журналістами процедуру ухвалення ним рішення та суть справи.

Чи правомірні дії судді? Як адвокат позивача, як саме ви прореагували б на такі дії суду. Складіть відповідний процесуальний документ щодо дій судді.

Тема 9. Процесуальні акти, які ухвалюються на стадії перегляду справи у зв'язку із нововиявленими обставинами

Методичні рекомендації. За результатами розгляду справи за нововиявленими обставинами суд приходить до певних висновків і постановлює такий процесуальний акт, як ухвала: про задоволення заяви і скасування рішення, ухвали суду чи судового наказу у зв'язку з нововиявленими обставинами; про відмову у задоволенні заяви у разі необґрунтованості заяви. Після скасування рішення, ухвали суду або судового наказу справа розглядається судом за правилами, встановленими ЦПК України.

Вирішіть ситуативні задачі та складіть відповідні процесуальні документи до них:

Завдання 1.

21.03.2015 р. шлюб між гр. К.Л. Івановою та гр. О.П. Сидоренком було розірвано у судовому порядку. Гр. К.Л. Іванова звернулась із позовом про стягнення аліментів на утримання їх неповнолітнього сина у розмірі 1500 грн. Суд задовольнив позовні вимоги у повному обсязі. 19.04.2016 р. у гр. О.П. Сидоренка народилась дівчинка від жінки, з якою він перебуває у новому шлюбі. У зв'язку з тим, що він мав намір зменшити розмір аліментів, звернувся до суду із заявою про перегляд рішення у зв'язку із нововиявленими обставинами.

Чи можна дані обставини вважати нововиявленими? Яким чином має діяти суд? Складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 2.

Шевченківським районним судом м. Києва було розглянуто цивільну справу про розподіл спадкового майна між двома братами Іваном та Сергієм Синяками після смерті їх батька. Після набрання рішенням законної сили одному із братів стало відомо, що, помираючи, його батько у лікарні написав заповіт, який був посвідчений черговим лікарем. Оскільки лікар звільнився з роботи, відомості про посвідчення заповіту не були передані до державної нотаріальної контори за останнім місцем проживання заповідача та не включені до Спадкового реєстру. Тому на момент розгляду справи у суді про поділ спадщини ніхто із синів не знав про наявність заповіту. Коли сини звернулись до адміністрації лікарні про розкриття заповіту, то відповідно до заповіту, батько усе своє майно залишив одному із синів, а саме Івану, а Сергія позбавив права на спадщину. Іван звернувся до суду із заявою про перегляд рішення у зв'язку із нововиявленими обставинами.

Проаналізуйте ситуацію. Чи є дані підстави нововиявленими? Визначте дії суду та складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 3.

У 2015 р. рішенням Деснянського районного суду м. Києва за позовом ЖЕК № 5 гр. Серова була виселена з квартири, яка належала до державного житлового фонду на тій підставі, що остання самовільно зайняла цю квартиру, вона зареєстрована та проживає за іншою адресою. Гр. Серова звернулась до суду із заявою про перегляд рішення за нововиявленими обставинами, вказавши, що останні два роки вона проживала у цій квартирі зі своєю сестрою, яка була інвалідом першої групи, доглядала її, оскільки остання знаходилась у тяжкому стані, сама не могла пересуватися. Вона проживала з сестрою однією сім'єю. Щодо квартири, де вона була зареєстрована, то вона там не проживала, у цій квартирі проживали її син та невістка. Син 2014 р. загинув, а невістка у 2015 році через суд визнала її такою, що вона втратила право користування житловою площею та приватизувала квартиру на себе. Гр. Серова дізнавшись, що є рішення суду від 2015 року про визнання її такою, що втратила право користування житловою площею за місцем її реєстрації, вирішила звернутися до Деснянського райсуду м. Києва про перегляд справи у зв'язку з нововиявленими обставинами.

Проаналізуйте ситуацію. Визначте, чи є дані підстави нововиявленими? Складіть заяву від імені гр. Серової. Які акти має ухвалити суддя?

Завдання 4.

Гр. М.Л. Приходько звернувся до суду із позовом до С.І. Назаренко (дружини померлого чоловіка) про повернення 20000 грн., які взяв у нього в борг, але не повернув. На підтвердження своїх вимог позивач подав нотаріально посвідчений договір позики. Через три місяці після ухвалення рішення на користь позивача, до С.І. Назаренко прийшов покупець, який придбав у неї після смерті її чоловіка його автомобіль, та повідомив їй про те, що при ремонті автомобіля ним у багажному відділенні було знайдено розписку М.Л. Приходька в отриманні від її чоловіка О.О. Назаренка 20000 тис. грн. у погашення боргу. Підпис М.Л. Приходька на цій розписці був засвідчений начальником відділу кадрів за місцем його роботи. У зв'язку з цим С.І. Назаренко звернулась до суду із заявою про перегляд рішення за нововиявленими обставинами.

Чи можна дані обставини вважати нововиявленими? Хто може звернутись до суду із заявою про перегляд рішення за нововиявленими обставинами? Напишіть процесуальні акти, які можуть мати місце у даній ситуації.

Завдання 5.

Гр. К.О. Мамцев звернувся до суду із позовом до Р.Л. Мірошника про виселення із квартири ЖБК. У позовній заяві було вказано, що у спірній квартирі проживав дід відповідача М.Т. Погребняк, який помер дев'ять місяців тому. Рішенням загальних зборів ЖБК К.О. Мамцев разом з сім'єю отримав

право користування квартирою, що засвідчено відповідним ордером. Однак через місяць після смерті М.Т. Погребняка відповідач безпідставно вселився у квартиру та відмовляється виселитись. Через що сім'я позивача не має змоги вселитись у належне їй приміщення. Під час судового розгляду К.О. Мамцев зазначив, що відповідач ніколи не допомагав йому та не жив разом із М.Т. Погребняком та звернувся із заявою про виклик свідків, що можуть це підтвердити. Свідки показали, що дійсно відповідач не жив разом з М.Т. Погребняком та зі слів самого покійного ніколи йому не допомагав, лише іноді приїздив у гості. Р.Л. Мірошник же стверджував, що останній рік проживав у спірній квартирі, доглядав за дідусем та сплачував комунальні рахунки, однак довести цього не може. З сусідами не спілкувався у зв'язку з постійними відрядженнями по роботі, а додому приходив тільки на ніч. Суд, розглянувши справу, задовольнив позов. Через один місяць Р.Л. Мірошник звернувся до суду із заявою про перегляд рішення за нововиявленими обставинами, посилаючись на наявність у нього відомостей про завідомо неправдиві показання свідків.

Чи можна дані обставини вважати нововиявленими? Визначте дії суду та складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 6.

Рішенням Деснянського районного суду м. Києва була розподілена спадщина між двома спадкоємцями за заповітом з урахуванням обов'язкової частки спадкоємця першої черги. Після набрання рішенням законної сили стало відомо, що є ще один спадкоємець за законом першої черги, інтереси якого не були враховані судом.

Чи є дані обставини нововиявленими? Проаналізуйте ситуацію та надайте письмову пораду. Складіть усі процесуальні акти щодо цієї життєвої ситуації.

Завдання 7.

Коломієць Антоніна Володимирівна є власником земельної ділянки, площею 0,6 га, що розташована за адресою: м. Чернівці, вул. Зарожанська, 86. Оскільки в силу свого похилого віку вона не має можливості доглядати належним чином за земельною ділянкою сільськогосподарського призначення, 20.03.2012 р. Коломієць А.В. передала приналежну їй земельну ділянку своєму сусідові, Лавриновичу Віктору Кириловичу (м. Чернівці, вул. Зарожанська, буд.88) в оренду за договором №00013 від 20.03.2012 р. строком на 3 роки з обов'язком щомісячної сплати орендної плати у розмірі 1000 грн.. 20.03.2015 р. строк дії договору оренди земельної ділянки №00013 закінчився. Про своє небажання продовжувати його чинність Коломієць А.В. неодноразово письмово повідомляла Лавриновича В.К. Проте всупереч вимогам чинного законодавства України (*знайдіть конкретні норми*) та всупереч положенням укладеного між ними договору, Лавринович В.К. ігнорує її повідомлення. Користуючись її відсутністю навесні 2015 р. він зорав та знову засадив приналежну Коломієць А.В. земельну ділянку різними сортами городницьких культур (помідорами, капустою, морквою тощо). При цьому жодної оплати (орендної плати) за

користування земельною ділянкою Лавринович В.К. з березня 2015 р. не проводив, на контакт з Коломієць А.В. не йде, телефонну слухавку не піднімає, в'їзні ворота забарикадував зсередини таким чином, що вона потрапити на свій город може лише з його земельної ділянки. При цьому він систематично заявляє сусідам, що і надалі оброблятиме її землю в своїх інтересах. Таким чином, станом на 20.03.2016 р. приналежна Коломієць А.В. на законних підставах земельна ділянка перебуває у незаконному володінні та користуванні Лавриновича В.К. Коломієць А.В. вирішила звернутись за захистом своїх прав до суду.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Завдання 8.

25.01.2016 р. Грибник Петро Вікторович (с. Луб'янка, Білопільського району, вул. Захарова, 44) звернувся до Лубенської сільської ради народних депутатів Білопільського району Сумської обл. (с. Луб'янка, Білопільського району, вул. Макаренка, 14) із заявою про відведення йому земельної ділянки розміром 40 га для ведення фермерського господарства. Рішенням Білопільської районної ради народних депутатів від 15.02.2016 р. №29 йому було відмовлено у відведенні земельної ділянки з мотивів відсутності в нього спеціальної підготовки для ведення фермерського господарства та постійної прописки у с. Луб'янка. Він звернувся із заявою 20.02.2016 р. з цього питання до Білопільської районної ради народних депутатів, її рішенням від 05.03.2016 р. №34 йому теж було відмовлено у відведенні земельної ділянки з тих самим мотивів. Відмову Лубенської сільської та Білопільської районної рад народних депутатів у відведенні йому земельної ділянки для ведення фермерського господарства Грибник П.В. вважає безпідставною, адже він має стаж роботи в сільському господарстві понад п'ятнадцять років, а також має намір подальшого постійного проживання у с. Луб'янка. Тому він вирішив звернутись за захистом своїх прав до суду.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Тема 10. Процесуальні документи суду у провадженні про визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні

Методичні рекомендації. ЦПК України передбачає процедуру розгляду справ про визнання і приведення до виконання рішень іноземних судів як тих, що підлягають примусовому виконанню, так і тих, які не підлягають примусовому виконанню. При вирішенні таких справ судам слід керуватися міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, Конвенцією про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень (Нью-Йорк, 1958 р.), Київською угодою, Мінською угодою, законами України «Про міжнародне приватне право», «Про виконавче провадження» та ін. При написанні процесуальних актів (ухвал) щодо визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні як тих, які підлягають примусовому виконанню, так і тих, які виконуються поза стадією примусового виконання,

суддя повинен керуватися нормами ЦПК України щодо їх змісту та форми. Але при цьому слід враховувати також специфіку цього провадження та спеціальні норми, які впливають на зміст цих процесуальних документів.

Вирішіть ситуативні задачі та складіть відповідні процесуальні документи до них:

Завдання 1.

До Голосіївського районного суду м. Києва було подано письмове клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення суду Вірменської республіки. Позивач гр. Невада, зазначила, що рішенням суду Вірменської Республіки її позов щодо розподілу спадщини задоволено у повному обсязі.

Які підстави має з'ясувати суд для надання дозволу на примусове виконання даного рішення на території України? Складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 2.

Суд республіки В'єтнам у цивільній справі за позовом громадянина республіки В'єтнам до громадянина України ухвалив рішення про стягнення боргу. Рішення суду набрало законної сили у вересні 2014 р.

Чи підлягає виконанню дане рішення на території України? Визначте строки та підстави виконання даного рішення.

Завдання 3.

Громадянин Естонської республіки вирішив звернутись із проханням до суду про надання дозволу на примусове виконання рішення суду Естонської республіки, що набрало законної сили 22 лютого 2014 р.

Визначте підсудність даного питання та порядок звернення до суду. Складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 4.

До суду надійшло клопотання громадянина Республіки Куба про надання дозволу на примусове виконання рішення суду Республіки Куба. У своєму клопотанні гр. Кобас не визначив мотиви подання клопотання, а також не подав копію рішення суду Республіки Куба.

Який процесуальний акт має постановити суд у такому випадку. Складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 5.

Гр. України С.П. Іваненко, який перебував у відрядженні у Польщі потрапив у ДТП. У результаті цього ДТП він завдав матеріальної шкоди гр. Зеленському. Гр. Зеленський звернувся до суду Польщі про відшкодування моральної та матеріальної шкоди у розмірі 20000 грн. Справу було розглянуто, позов М. Зеленського задоволено у повному обсязі, проте С.П. Іваненка не повідомили про слухання справи. М. Зеленський звернувся до суду України про

визнання та виконання у примусовому порядку рішення суду республіки Польщі.

До якого суду М. Зеленський має звернутися в Україні? Складіть процесуальний акт від імені М. Зеленського та акт, який має постановити суд України.

Завдання 6.

Гр. республіки Македонія Швец склав заповіт, предметом якого був його жилий будинок, що знаходився на території України на ім'я свого товариша – гр. України А.К. Василенка. Оскільки цей будинок був придбаний під час шлюбу, то на нього має право його дружина та його спадкоємцями є також двоє неповнолітніх дітей. З приводу розподілу будинку після смерті заповідача виник спір, який розглядався у Македонії за місцем проживання дружини та неповнолітніх дітей. Рішення для виконання було направлено на Україну.

Чи буде таке рішення виконуватися на території України? Обґрунтуйте свою відповідь посиланням на міжнародні акти. Складіть процесуальні документи.

Завдання 7.

Гуменна Лідія Тарасівна (м. Чернівці, вул. М. Тореца, буд. 15) є співкористувачем земельної ділянки, призначеної для забудови, площею 0,5 га, що розташована за адресою: м. Чернівці, вул. М. Тореца, 15. Цю земельну ділянку, вона з колишнім чоловіком Гуменним Орестом Васильовичем (м. Чернівці, вул. М. Тореца, буд. 15) отримали у користування від Садгірської районної ради для забудови в лютому 2011 р. Проте їх спільне сімейне життя не склалося і влітку 2013 р. вони розлучилися. З тих пір жодних фактичних дій по освоєнню одержаної для забудови земельної ділянки Гуменна Л.Т. не може вчинити, оскільки Гуменний О.В. обманом відібрав у неї ключі від огорожі їхньої земельної ділянки, на контакт чи співпрацю з нею він не погоджується (змінив номер мобільного телефону), всі її усні і письмові звернення він систематично ігнорує, чим виражає одночасно власне небажання здійснити будівництво житлового будинку на переданій їм у користування земельній ділянці, гак і прагнення перешкодити у цьому Гуменній Л.Т. При цьому Гуменний О.В. також відмовляється відшкодувати Гуменній Л.Т. понесені витрати, пов'язані з виготовленням проектної документації щодо майбутнього будинку у розмірі 5000 грн. З моменту, коли вони розлучилися, отже відколи Гуменний О.В. розпочав систематично ухилятися від будівництва, минуло три роки. Гуменна Л.Т. вирішила звернутись за захистом своїх прав до суду.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Завдання 8.

Осадча Галина Тимофіївна є власником житлового будинку та земельної ділянки, що розташовані за адресою: м. Чернівці, вул. Заводська, 32, що підтверджується Свідоцтвом про право власності (Серія ВОО) №456534 від 18.08.2000 р. та Державним актом на право власності на земельну ділянку

(Серії КМ) № 230845 від 18.08.2000 р. У результаті масштабної повені влітку 2014 р. (що є загальновідомим фактом на території міста Чернівці та Чернівецької області) водою було зруйновано старий дерев'яний паркан, що відокремлював приналежну Осадчій Г.Т. земельну ділянку від сусідньої. Відновити знищену огорожу їй досі не вдалося в силу скрутного фінансового становища. Користуючись відсутністю паркану, її сусід, Гаврилів Олег Іларіонович, який є власником сусідньої земельної ділянки, що розташована за адресою: м. Чернівці, вул. Заводська, 34, почав систематично порушувати межі її земельної ділянки, а саме: 10.03.2015 р., перекопав мотоблоком частину її земельної ділянки, що межує з його землею, що підтверджується відеозаписом на мобільний телефон, та що можуть підтвердити свідки (моя донька, Кирилюк О.С. та її чоловік, Кирилюк С.П, а також сусіди: Бойко В.І., Ватричук Л.П. тощо); 02.04.2015 р., під час посадки городини на своїй ділянці, намагався засадити насінням частину приналежної Осадчій Г.Т. земельної ділянки, що підтверджується актом, складеним дільничним інспектором мол. лейтенантом Садгірського РВ УМВС України в Чернівецькій області Нікітіним Д.В.

Весь цей час Гаврилів О.І. систематично ініціює з'ясування відносин щодо відсутності межі між їхніми земельними ділянками, провокує сварки та погрожує забрати всю земельну ділянку Осадчої Г.Т. собі. На підтвердження своїх вимог Гаврилів О.І. стверджує, що колишні власники земельної ділянки (у яких Осадча Г.Т. придбала її в 2000 році) нібито незаконно захопили частину його земельної ділянки. Акту погодження меж земельних ділянок між ними не складено, а розмежувати їхні сусідні земельні ділянки в натурі не видається можливим, оскільки після повені зруйновані всі зовнішні орієнтири меж, а добровільно домовитися встановити межі між їхніми сусідніми земельними ділянками неможливо. Осадча Г.Т. вирішила звернутись до суду за захистом своїх прав.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Тема 11. Процесуальні акти суду на стадії відновлення втраченого судового провадження

Методичні рекомендації. Процесуальними актами суду на стадії відновлення втраченого судового провадження є ухвали про залишення без руху заяви про відновлення втраченого судового провадження (ч. 1 ст. 406 ЦПК України, ст. 121 ЦПК України); ухвали про відмову у відкритті провадження у справі у порядку ч. 2 ст. 406 ЦПК України; ухвали про залишення без розгляду заяви про відновлення втраченого судового провадження (якщо провадження було відкрите) у порядку ч. 2 ст. 406 ЦПК України; ухвали про відкриття провадження у новій справі у зв'язку з втратою незакінченого провадження (ч. 3 ст. 406 ЦПК України); рішення про відновлення повністю втраченого судового провадження; рішення про відновлення повністю втраченого судового провадження; ухвали про закриття розгляду заяви про відновлення втраченого судового провадження (ч. 3 ст. 408 ЦПК України).

Вирішіть ситуативні задачі та складіть відповідні процесуальні документи до них:

Завдання 1.

Гр. М.Ю. Олесь звернувся до суду із заявою про відновлення втраченого судового провадження у справі за позовом М.Ю. Олесь до П.Р. Вінниченко про визнання договору купівлі-продажу недійсним. Як зазначає М.Ю. Олесь, провадження у цій справі було закрите, у зв'язку з його відмовою від позову. Розглянувши заяву та додані до неї матеріали, суд дійшов висновку, що подана заява не відповідає вимогам ст. 405 ЦПК України.

Якими мають бути дії суду? Напишіть процесуальний акт, який має постановити суддя. Складіть заяву від імені М.Ю. Олеся.

Завдання 2.

Гр. І.П. Василенко звернувся до суду із заявою про відновлення втраченого судового провадження у справі за позовом І.П. Василенка до А.А. Гринлек про відшкодування шкоди. При первісному розгляді справи суд задовольнив вказаний позов. Для звернення рішення суду до примусового виконання слід було виписати виконавчий лист, однак у видачі виконавчого листа йому було відмовлено у зв'язку із втратою судового провадження. У зв'язку з цим І.П. Василенко просить суд відновити втрачене судово провадження у даній справі.

Складіть відповідні процесуальні документи. Які докази потрібно подати І.П. Василенку, щоб суд задовольнив його заяву про поновлення втраченого судового провадження?

Завдання 3.

Гр. С.С. Орлова звернулася до суду із заявою про відновлення втраченого судового провадження у справі за позовом до О.С. Орлова про розподіл спадщини. Судове провадження було втрачене у зв'язку із пожежею, що сталася у суді, внаслідок чого справа була знищена ще до закінчення судового розгляду.

Проаналізуйте ситуацію та складіть відповідний процесуальний акт.

Завдання 4.

Кравчук Микола Танасійович проживає у житловому будинку, розташованому у м. Чернівці, вул. Героїв Майдану, буд. 73, який розташований на земельній ділянці площею 0,10 гектара. По сусідству із ним проживає Лотковський Борис Григорович. На початку серпня 2014 р. під час ремонту приналежного Лотковському Б.Г. підсобного приміщення (сарая), він зняв водовідвід, який перешкодив стіканню дощової води у двір Кравчука М.Т. З того часу Кравчук М.Т. не може нормально користуватися власною земельною ділянкою, оскільки на ній постійно збираються дощові та ґрунтові води. У зв'язку з вищевикладеним, Кравчук М.Т. неодноразово звертався до Лотковського Б.Г. і просив його відновити водовідвід, однак він завжди відмовлявся. І навіть письмове звернення Кравчука М.Т. з вимогою усунути

перешкоди у користуванні земельною ділянкою залишив взагалі без відповіді. Кравчук М.Т. вирішив звернутись за захистом своїх прав до суду.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Завдання 5.

1997 року в ході розпаювання землі колгоспу «Перемога» Волкову Володимиру Сергійовичу (м. Чернівці, вул. Садова, буд. 179, кв. 28) було виділено 4,5 га земельного паю на полі №3 поблизу м. Чернівці. На цьому ж полі отримали свої земельні паї загальною площею 20 га і Голиков Сергій Іванович, Голикова Катерина Сергіївна, Голиков Іван Сергійович, Голиков Сергій Сергійович (м. Чернівці, вул. Немирівська, буд. 27). При цьому земельний наділ Волкова В.С. міститься в середині поля, а загальний земельний наділ відповідачів розміщується з краю. Щоб потрапити на свою земельну ділянку, Волкову В.С. доводиться перетинати земельну ділянку всіх перелічених осіб, проте вони забороняють йому проходити чи переїжджати на свою земельну ділянку по їхньому наділу. Об'їжджати земельну ділянку перелічених осіб Волкову В.С. незручно, оскільки це додає додаткових витрат. Він пропонував їм дозволити йому проїзд по їхній території весною й восени там, де вони вкажуть. Голиков С.І., Голикова К.С., Голиков І.С., Голиков С.С. розділили свою земельну ділянку на дві частини. Ділянка розділяється дорогою, якою вони користуються В той же час Волкову В.С. вони не дозволяють користуватись нею.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Завдання 6.

Петренко Катерині Михайлівні (с. Явірне, вул. Кузіна, 21, Білопільський р-н, Сумська обл.) на праві особистої власності належить земельна ділянка площею 3.62 га ріллі загальною вартістю 42574,64 грн. Земельна ділянка знаходиться на землях бувшого КСП «Гуринівське», що стверджується державним актом І-СМ № 023111. 15.02.2012 р. вона підписала договір з ТОВ «Агробілд» (с. Степанівна, вул. Орловського 10, Білопільський р-н, Сумська обл.) та передала в оренду свою земельну ділянку до 01.12.2019 р.

Відповідно до п. 5.3 договору «Орендар зобов'язаний дотримуватися режиму використання землі сільськогосподарського призначення у відповідності з вимогами чинного законодавства», а відповідно до п. 9.4 договору – «Використовувати земельну ділянку за її цільовим призначенням згідно з договором оренди». Таким чином орендар зобов'язаний був обробляти земельну ділянку, зберігати її в виробничому режимі сільськогосподарського призначення, удобрювати земельну ділянку. Разом з тим орендар порушує умови договору взагалі не обробляє землі, не використовує її за призначенням, фактично занедбав її. Орендар засівав землю соняшником (технічними культурами) в результаті чого землі виснажив повністю, розуміючи, що земля потребує вкладень у вигляді добрив, орендар не захотів її відновлювати і кинув на призволяще. Це призвело до того, що за декілька останніх років земля повністю забур'яніла. Сьогодні земельна ділянка використовується як пасовище

худоби. Таким чином орендар фактично вивів земельну ділянку із сільськогосподарського призначення, створивши по суті неугіддя. З урахуванням даних обставин Петренко К.М. вирішила звернутись до суду.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Завдання 7.

14.07.2011 р. Кислим Олександром Ігнатовичем (с. Явірне, вул. Косаря 21, Білопільського р-ну, Сумської обл.), був укладений Договір оренди землі з ДП «Агробілд» (м Білопілья, вул. Артемівська 1), зареєстрований у державному реєстрі земель за №888 від 07.08.2011 р. площею 8,54 га. Нормативна грошова оцінка земельної ділянки згідно п. 5 Договору становить 82854 грн. Строк дії Договору відповідно до п. 8 був встановлений на 5 років – з 01.08.2011 р. по 01.08.2016 р. Орендна плата відповідно до п. 9 Договору становила 1,5% або 1238 грн. в грошовому виразі. Строк орендної плати був установлений до 31 грудня кожного року. Даний строк на сьогодні витік, але ДП «Агробілд» до теперішнього часу так і не сплатив Кислому О.І. орендну плату за період з 01.08.2013 р. по 01.08.2014 р. Кислий О.І. неодноразового звертався до ДП «Агробілд» з проханням щодо виплати йому боргу по орендній платі, але це не дало позитивних результатів. Кислий О.І. вважає несправедливим визначений договором розмір орендної плати, адже нормативно встановленим є інший розмір (*знайдіть відповідний нормативно-правовий акт*), а також хоче стягнути несплачений розмір орендної плати в розмірі 2476 грн. в судовому порядку.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Завдання 8.

Боровик Леонтій Георгійович є власником частини житлового будинку і земельної ділянки площею 0,15 га, розташованою за адресою: м. Чернівці, вул. Немирівська, 27. Власниками іншої частини будинку, згідно державного акту на право власності на земельну ділянку є його рідні брат і сестра: Боровик Леонід Георгійович і Боровик Луїза Георгіївна. За тривалий час спільного користування земельною ділянкою та частинами житлового будинку між Боровиком Леонтієм Георгійовичем, Боровиком Леонідом Георгійовичем і Боровик Луїзою Георгіївною склався певний порядок щодо користування земельною ділянкою. Кожен із співвласників добудував окремий вхід до своєї частини житлового будинку, а решта земельної ділянки використовувалася співвласниками спільно для проходу та/або проїзду. Проте згодом між ними триває спір про порядок користування спільною земельною ділянкою, зміст якого зводиться до того, що Боровик Леонід Георгійович на території спільного користування склав старі меблі, які загородили прохід/проїзд і не бажає його звільнити, а Боровик Луїза Георгіївна вирішила зробити клумбу на вільній для проходу частині земельної ділянки. Таким чином, Боровик Леонтій Георгійович не має об'єктивної можливості під'їхати до входу власного будинку, і навіть пішохідний прохід до власних дверей ускладнений.

Складіть всі можливі процесуальні документи.

Тема 12. Форма та зміст процесуальних актів, які складаються особами, які беруть участь у справі

Методичні рекомендації. Особи, які беруть участь у справі, також складають різні процесуальні документи у цивільному процесі. До таких процесуальних документів належать: заяви, клопотання, з якими особи звертаються до суду. Щодо заяв, то їх форма та зміст передбачаються окремими нормами ЦПК України. Вони можуть мати місце протягом розгляду справи по суті, як у суді першої інстанції, так і в інших судових інстанціях.

Вирішить ситуативні задачі та складіть відповідні процесуальні документи до них:

Завдання 1.

Гр. А.В. Антоненко (позивачка) перебувала у шлюбі із В.В. Антоненком з 1994 року до 2015 року. Шлюб було розірвано у судовому порядку в 2015 році. При розірванні шлюбу питання про розподіл майна не ставилось. За час шлюбу, у 2013 році сторонами була придбана автомашини марки ВАЗ 2106, №98-96-ОН. 5 вересня 2014 року колишній чоловік без згоди та відома колишньої дружини продав цю автомашину гр. О.М. Петрику. А.В. Антоненко вважає, що автомашини є їх спільною власністю, відповідач не мав права без її згоди продавати цю машину. Вона вважає, що її право порушене, тому хоче звернутися до суду.

Проаналізуйте ситуацію та складіть відповідні процесуальні документи.

Завдання 2.

Гр. С.І. Григоренко звернувся до суду із позовом про виселення свого двоюрідного брата з квартири, в якій вже більше двох років останній не проживає. Однак після подання позову С.І. Григоренко з'ясував, що його сусідка, О.М. Лисенко, яка проживає у сусідній квартирі, може не лише підтвердити факт непроживання відповідача на вказаній житловій площі, а ту обставину, що вона бачила, як відповідач ще півтора року тому вивозив із цієї квартири свої речі та з її телефону замовляв автомобіль для перевезення.

Проаналізуйте ситуацію та складіть відповідні процесуальні документи.

Завдання 3.

До суду подану позовну заяву про поділ спільно набутого майна, зокрема: квартири (дві кімнати) та дачі (Сквирський район, с. Тетіїв). Сторони під час попереднього судового засідання вирішили укласти мирову угоду, оскільки пішли на взаємні поступки щодо розподілу спільного майна. Вони поділили майно так: позивачеві виділити дачу та грошову компенсацію у розмірі 45000 грн. за квартиру, а відповідачеві – 2-кімнатну квартиру.

Проаналізуйте ситуацію та складіть відповідні процесуальні документи.

Завдання 4.

Гр. О.О. Білуга за договором позики передав гр. П.І. Ванченку 20000 гривень. Строк повернення боргу закінчився 20 квітня 2016 року, однак

боржник борг не повернув.

Проаналізуйте ситуацію та складіть відповідні процесуальні документи.

Завдання 5.

Відповідач О.В. Петренко вирішив брати участь у цивільній справі через представника П.В. Іванова. Разом з тим відповідач вирішив обмежити повноваження свого представника, зокрема заборонити укладати мирову угоду та визнавати позов повністю.

Проаналізуйте ситуацію та складіть відповідні процесуальні документи.

Завдання 6.

У справі за позовом про захист честі та гідності 20 березня 2016 року суддя після закінчення розгляду справи по суті виїхав до нарадчої кімнати для ухвалення рішення. Проте у день закінчення розгляду справи суддя не оголосив рішення суду. Коли наступного дня позивач з'явився до суду, йому сказали, що рішення вже проголошене, та йому у задоволенні позову відмовлено. Позивач попросив видати йому копію такого рішення, але суддя сказав, що він зайнятий, оскільки слухає іншу справу. Через два дні у канцелярії суду позивачеві також відмовили у видачі копії рішення та повідомили, що справу ще не здано.

Проаналізуйте ситуацію та складіть відповідні процесуальні документи.

Завдання 7.

10 серпня 2016 року гр. Н.В. Гудзь був звільнений за власним бажанням з посади слюсаря заводу «Арсенал». Але через хворобу інспектора відділу кадрів трудову книжку отримав лише 30 вересня 2016 р. Через затримку у видачі трудової книжки, був позбавлений можливості працевлаштуватись та отримувати заробітну плату, тому вирішив звернутись до суду.

Проаналізуйте ситуацію та складіть відповідні процесуальні документи.

Завдання 8.

Працівникові підприємства «НЕП» К.Г. Ткаченко з 07.06.2015 р. не виплачувалась заробітна плата у повному обсязі, але дізнався він про це лише 23.04.2016 р. з матеріалів перевірки фінансово-господарської діяльності підприємства. Однак за захистом до суду він звернувся лише 09.11.2016 р.

Проаналізуйте ситуацію та складіть відповідні процесуальні документи.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІКУ) З ДИСЦИПЛІНИ «ДОКУМЕНТАЦІЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»

1. Роль та значення здійснення правової допомоги під час складання процесуальних документів.
2. Якими специфічними особливостями відрізняються процесуальні акти у цивільних справах (рішення судів різних інстанцій та судовий наказ; ухвали судів різних інстанцій)?
3. Методика складання процесуальних документів особами, які беруть участь у справі.
4. Аналіз фактичних обставин справи: суть та значення.
5. Формування змісту позовних вимог предмета доказування у справі.
6. Доведення і доказування у цивільному процесі та обставини, які не підлягають доказуванню.
7. Стратегія і тактика складання процесуальних документів.
8. Аналіз типових помилок, які є підставою для залишення заяви без руху судом при поданні заяв до суду.
9. Аналогія закону і праву та їх вплив на зміст процесуального документа у цивільній справі.
10. Застосування норм іноземного права у процесуальних документах у цивільних справах.
11. Методика підготовки звернення (заяви) до Європейського Суду з прав людини.
12. Законність та обґрунтованість – дві взаємопов'язані риси судового рішення.
13. Загальна характеристика змісту рішення суду.
14. Судовий наказ – особливий вид (форма) рішення суду.
15. Підстави та процедура постановлення окремих ухвал судом.
16. Порядок проголошення судових постанов (рішень).
17. Процесуальні документи суду на стадії подання заяви до суду.
18. Процесуальні документи суду на стадії відкриття провадження у справі.
19. Процесуальні документи суду та осіб, які беруть участь у справі, на стадії провадження до судового розгляду: попереднє судове засідання та підготовка справи до судового розгляду (ч. 6 ст. 130 ЦПК України).
20. Процесуальні документи суду та осіб, які беруть участь у справі, на стадії судового розгляду.
21. Який порядок зберігання носіїв інформації, на яких було здійснено фіксацію судового засідання?
22. Які відомості мають зазначатись у журналі судового засідання?
23. Чи можливе подання зауважень щодо технічного запису судового засідання та журналу судового засідання до ухвалення судом рішення у справі?
24. Як саме суд оформляє прийняття зауваження щодо технічного запису судового засідання, журналу судового засідання до ухвалення судом рішення у справі.

25. Процесуальні акти про відкладення розгляду справи.
26. Процесуальні акти про зупинення провадження у справі.
27. Процесуальні акти про залишення заяви без розгляду.
28. Процесуальні акти про закриття провадження у справі.
29. Ухвали суду про поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання.
30. Ухвали суду про відмову у поновленні пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання.
31. Ухвали суду про визнання (затвердження) умов мирової угоди на стадії виконавчого провадження.
32. Ухвали суду про прийняття відмови стягувана від примусового виконання.
33. Зміст та форма процесуальних документів суду в апеляційному провадженні.
34. Зміст та форма процесуальних документів суду на стадії касаційного оскарження.
35. Процесуальні документи суду на стадії перегляду рішення Верховним Судом України.
36. Процесуальні акти суду у провадженні у зв'язку з нововиявленими обставинами.
38. Характеристика змісту окремих процесуальних актів, що складаються особами, які беруть участь у справі (письмове клопотання, позовна заява, заява окремого провадження, заява про видачу судового наказу, клопотання про визнання та виконання рішень іноземних судів.
37. Процесуальні документи, що складаються особами, які звертаються до суду за відновленням втраченого судового провадження та акти суду.
38. Зміст заяви про відновлення втраченого судового провадження.
39. Порядок та особливості оформлення додатка до заяви про відновлення втраченого судового провадження.
40. Які процесуальні акти має постановити суд у зв'язку із недодержанням вимог до змісту заяви про відновлення втраченого судового провадження.
41. Характеристика рішення суду у справах про відновлення втраченого судового провадження.

ЛІТЕРАТУРА ДО ВСІХ ТЕМ КУРСУ

Основна:

1. Актуальні питання прикладної цивілістики у сфері складання процесуальних документів : науково-практичний посібник ; [за заг. ред. М.М. Ясинка]. – К. : Алерта, 2015. – 814 с.
2. Актуальні питання прикладної цивілістики: сімейне, трудове, земельне та житлове право. Науково-практичний посібник ; [за заг. ред. М.М. Ясинка]. – К. : Алерта, 2015. – 450 с.
3. Андрушко А.В. Принцип диспозитивності цивільного процесуального права України : монографія / А.В. Андрушко. – Х. : Консум, 2006. – 172 с.
4. Бойко М.Д. Процесуальні документи у сфері цивільно-правових відносин (зразки документів, коментарі, роз'яснення) : практичний посібник / М.Д. Бойко, М.А. Хазін. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 528 с.
5. Васильєв С.В. Гражданский процесс : учебное пособие / С.В. Васильев. – Х. : Одиссей, 2009. – 512 с.
6. Васильєв С.В. Порівняльний цивільний процес : підручник / С.В. Васильєв. – К. : Алерта, 2015. – 352 с.
7. Васильєв С.В. Цивільний процес : навчальний посібник / С.В. Васильєв. – Х.: Эспада, 2012. – 464 с.
8. Васильєв С.В. Цивільний процес: Навчальний посібник. – Х. : ТОВ «Одіссей», 2007.— 480с.
9. Гражданский процесс ; [под общей ред. Ю.С. Червоного]. – К. : Истина, 2006. – 400 с.
10. Давиденко Р.Д. Судова практика Верховного Суду України з цивільних справ (2007-2010) / Р.Д. Давиденко, А.В. Чухно. – Х. : Одиссей, 2011. – 544 с.
11. Захарова О.С. Цивільно-процесуальне законодавство України : посібник / О.С. Захарова. – К. : Прецедент, 2006. – 102 с.
12. Зейкан Я.П. Науково-практичний коментар до Цивільного процесуального кодексу України. – К.: КНТ. 2011. – 680 с.
13. Зейкан Я.П. Перешкоди правосуддю або Хто попереджений – той озброєний : практичний посібник / Я.П. Зейкан. – К. : КНТ, 2009. – 256 с.
14. Зразки процесуальних документів / [Бірюкова А.М., Грек Б.М., Куринська С.О., Яновська О.Г.]. – К. : Прецедент, 2014. – 160 с.
15. Зразки процесуальних документів у цивільному судочинстві з коментарями / [упоряд. А.В. Григоренко, Л.С. Григоренко]. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 152 с.
16. Кілічава Т.М. Цивільне процесуальне право : навч. посібник / Т.М. Кілічава. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 352 с.
17. Кравчук В.М. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України. – 2-ге вид., перероб. і доп. / В.М. Кравчук, О.І. Угриновська. – К.: Истина, 2010. – 800 с.
18. Кройтор В.А. Гражданский процесс. Учебное пособие. – изд. 4-е, переработанное и дополненное / В.А. Кройтор. – Х. : Эспада, 2007. – 264 с.
19. Куринська С.О. Цивільні процесуальні документи : науково-практичний посібник / С.О. Куринська. – К. : Прецедент, 2011. – 352 с.

20. Куринська С.О. Цивільні процесуальні документи : посібник / С.О. Куринська. – К. : Прецедент, 2012. – 352 с.
21. Курс цивільного процесу : підручник / В.В. Комаров, В.А. Бігун, В.В. Баранкова та ін. ; за ред. В.В. Комарова. – Х: Право, 2011. – 1352 с.
22. Міжнародний цивільний процес України. Навчальний посібник. Практикум / за ред. С.Я. Фурси. – К. : Видавець Фурса С.Я. ; КНТ. 2010. – 328 с.
23. Фурса С.Я. Докази і доказування у цивільному процесі : науково-практичний посібник / С.Я. Фурса, Т.В. Цюра. – К.: Видавець Фурса С.Я., КНТ, 2005. – 256 с.
24. Харитонов Є.О. Цивільний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova. – Х.: Одиссей, 2010. – 1016 с.
25. Цивільний процес України : кредитно-модульний навчальний посібник-практикум ; за заг. ред. С.Я. Фурси. – К. : Видавець Фурса С.Я. ; КНТ, 2009. – 456 с.
26. Цивільний процес України : навчальний посібник для підготовки до іспиту. – вид. третє, доповнене і перероблене / Погрібний С.О., Гонгало Р.Ф., Волкова Н.В. та ін. – Х. : Одиссей, 2014. – 200 с.
27. Цивільний процес України : підручник / за ред. Є.О. Харитонova. – К. : Істина, 2012. – 536 с.
28. Цивільний процес України : підручник / С.В. Ківалов, Р.М. Мінченко, С.О. Погрібний та ін. – Х. : Одисей, 2012. – 500 с.
29. Цивільний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар ; [у 2-х т.] / За заг. ред С.Я. Фурса. – К. : Видавець Фурса С.Я. ; КНТ, 2007. – 916 с.
30. Цивільний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / С.С. Бичкова, Ю.В. Білоусов, В.І. Бірюков та ін. ; За заг. ред. С.С. Бичкової. – К. : Атіка, 2008. – 840 с.
31. Шадура Д.М. Судова практика застосування Цивільного процесуального кодексу України (2006-2010). – Т.2: Особлива частина / Д.М. Шадура, О.І. Менів. – Х. : Харьков юридический, 2011. – 664 с.

Збірники документів і нормативних актів:

Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України та постанов Верховного Суду України у справах цивільної юрисдикції / За ред. Гуторова Н.О. Житний О.О. Сараскіна Т.В. – Х.: Одисей, 2012. – 456 с.

Постанови пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ (2011-2012 рр.) / Упорядник Д.Д. Луспенник. – К.: Ін Юре, 2012. – 358 с.

Додаткова:

1. Аветисян Р.Н. 100 образцов заявлений в суд по семейным делам / Р.Н. Аветисян, В.А. Кройтор. – Х. : Юрsvит, 2005. – 240 с.

2. Бабарыкіна О.В. Фактори, впливаючі на дослідження і оцінку доказателств в громадянському судопроизводстві / О.В. Бабарыкіна ; [под ред. и предисл. О.В. Исаенковой]. – М. : Волтерс Клувер, 2010. – 144 с.

3. Балюк М.І. Практика застосування цивільного процесуального кодексу України (цивільний процес у питаннях і відповідях) ; [коментарі, рекомендації, пропозиції] / М.І. Балюк, Д.Д. Луспеник. – Х. : Харків юридичний, 2008. – 708 с. – (Серія «Судова практика»).

4. Бойко М.Д. Процесуальні документи у сфері цивільно-правових відносин (зразки документів, коментарі, роз'яснення) / М.Д. Бойко, М.А. Хазін. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 524 с.

5. Клименко О.М. Як звернутися до Європейського суду з прав людини / О.М. Клименко. – К. : Видавець Фурса С.Я., 2007. – 88 с. – (Серія «Правовий всеобуч населення»).

6. Кучер Т. Як звернутися до суду загальної юрисдикції / Т. Кучер. – К. : Видавець Фурса С.Я., 2007. – 80 с. – (Серія «Правовий всеобуч населення»).

7. Луспеник Д.Д. Настільна книга професійного судді при розгляді цивільних справ / Д.Д. Луспеник. – Х. : Харків юридичний, 2005. – 640 с.

8. Проблеми теорії та практики цивільного судочинства : монографія / В.В. Комаров, В.І. Тертишніков, В.В. Баранкова та ін. ; за заг. ред. В.В. Комарова. – Х. : Харків юридичний, 2008. – 928 с.

9. Путівник для учасника цивільного процесу / авт.-упор. Р.О. Куйбіда, Т.В. Руда. – оновлене видання. – К., 2011. – 136 с. – (Серія інформаційних брошур "Знайомство з судом"). – (Проект USAID "Україна: верховенство права").

10. Тертишніков Р.В. Доказування і докази в судочинстві України : [наук.-практ. посібник] / Р.В. Тертишніков. – Харків : Фінн, 2009. – 88 с.

11. Фурса Процесуальні документи у цивільних справах (теорія, методика, практика). Науково-практичний посібник / С.Я. Фурса, Є.І. Фурса. – К. : КНТ, 2007. – 1084 с.

12. Фурса С.Я. Докази і доказування у цивільному процесі України : [наук.-практ. посібник] / С.Я. Фурса, Т.В. Цюра. – К. : Видавець Фурса С. Я., КНТ, 2005. – 256 с. – (Серія: Процесуальні науки).

Інформаційні ресурси

1. <http://portal.rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України

2. <http://www.ligazakon.ua/> – правовий портал.

3. <http://www.president.gov.ua> – офіційне Інтернет представництво Президента України

4. <http://www.kmu.gov.ua/control> – єдиний веб-портал органів виконавчої влади України

5. <http://www.scourt.gov.ua> – інформаційний сервер Верховного Суду України

6. <http://www.ccu.gov.ua/pls/wccu/indx> – офіційний веб-сайт Конституційного Суду України

7. <http://www.vasu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Вищого адміністративного суду України
8. <http://www.arbitr.gov.ua> – офіційне Інтернет представництво Вищого господарського суду України
9. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
10. <http://sc.gov.ua> – офіційний веб-сайт Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ